

WWW.GROUPANALYSIS.GR

ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟΥ 2024-2025

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ – ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ,
ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΟΜΑΔΑΣ,
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΖΕΥΓΟΥΣ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ – ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΟΜΑΔΑΣ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΖΕΥΓΟΥΣ

Η Ελληνική Εταιρεία Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας διοργανώνει ετήσιο σεμινάριο για το ακαδημαϊκό έτος Οκτώβριος 2024-Ιούνιος 2025.

Το σεμινάριο θα εξετάσει σε βάθος τον σημαντικό μηχανισμό της Μεταβίβασης και Αντιμεταβίβασης, ο οποίος διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ψυχαναλυτική πρακτική, τόσο στην ατομική θεραπεία όσο και στην θεραπεία ομάδας, οικογένειας και ζεύγους. Επιπλέον, θα αναλυθεί πώς αυτός ο μηχανισμός εκδηλώνεται με την ευρύτερη έννοιά του μέσα στον κοινωνικό ιστό.

Το σεμινάριο απευθύνεται σε νέους επαγγελματίες του χώρου της ψυχικής υγείας (ειδικευόμενους/ειδικευμένους ψυχιάτρους και παιδοψυχιάτρους, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς κ.ά.).

Το σεμινάριο έχει διάρκεια 31 ωρών και θα πραγματοποιείται ημέρα Σάββατο, σύμφωνα με τις ημερομηνίες που αναφέρονται στο πρόγραμμα, από 10:00 έως 13:30. Σημειώνεται ότι στις 23 Φεβρουαρίου 2025 θα είναι από τις 10:30 έως τις 13:00 και στις 22 Μαρτίου 2025 θα διεξαχθεί από τις 17:00 έως τις 19:30.

Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα παρακολουθούν το σεμινάριο διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας Zoom. Ο σύνδεσμος θα αποστέλλεται κάθε φορά την προηγούμενη ημέρα του σεμιναρίου, μετά την εφάπαξ εγγραφή τους.

Δηλώσεις συμμετοχής θα γίνονται δεκτές καθ' όλη τη διάρκεια του σεμιναρίου, με την προϋπόθεση της πληρωμής του συνολικού κόστους. Για να εγγραφείτε, παρακαλούμε υποβάλετε την αίτησή σας.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ:

<https://forms.gle/Sjdm6BJqeAtNDWS6>

Μετά την ολοκλήρωση όλων των σεμιναρίων, οι συμμετέχοντες μπορούν να λάβουν βεβαίωση παρακολούθησης, υποβάλλοντας αίτημα στην ηλεκτρονική διεύθυνση της εταιρείας: groupanalysis@gmail.com.

Το κόστος συμμετοχής για το έτος είναι 120 ευρώ. Για τα μέλη και τους εκπαιδευόμενους της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ. η συμμετοχή είναι δωρεάν.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ:

Κυβέλου Ευαγγελία, MSc Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχοπαθολογίας, Διδάσκουσα Ψυχοθεραπεύτρια της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

Ζαχαριουδάκης Γιάννης, Ψυχοθεραπευτής, Αναλυτής Ομάδας

ΜΕΛΗ:

Μακρής Γεράσιμος, MD, MSc, Διδάκτωρ Ιατρικής ΕΚΠΑ, Ειδικευόμενος Ψυχιατρικής Παιδιού & Εφήβου, Γεν. Γραμματέας Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

Γαλανοπούλου Χριστίνα, Κοινωνική Λειτουργός-Ομαδική Θεραπεύτρια, Διδάσκουσα της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Βελισσαρόπουλος Χρήστος -Κωνσταντίνος, Κλινικός Ψυχολόγος Ψυχοθεραπευτής Αναλυτής ομάδας, οικογένειας, ζεύγους Πρόεδρος της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

Φραντζιός Γεράσιμος, Ψυχίατρος-Ψυχοθεραπευτής, Εκπαιδευτής αναλυτής Ομάδας Ζεύγους & Οικογένειας. Πρ. Δ/ντής ΕΣΥ ΓΝΑ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Κυβέλου Ευαγγελία, MSc Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχοπαθολογίας, Διδάσκουσα Ψυχοθεραπεύτρια της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

Μακρής Γεράσιμος, MD, MSc, Διδάκτωρ Ιατρικής ΕΚΠΑ, Ειδικευόμενος Ψυχιατρικής Παιδιού & Εφήβου, Γεν. Γραμματέας Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

ΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Σγόντζου Ελένη, γραφίστρια, προγραμματίστρια. www.elel-desing.gr

Η Έναστρη Νύχτα του Vincent van Gogh (1889), δημόσια κτήση. Η εικόνα προέρχεται από τη Wikipedia: The Starry Night

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

A. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ

19 Οκτωβρίου 2024 | 10:00 – 13:30

«Η έννοια της αντιμεταβίβασης στη θεωρία των ενορμήσεων και στη θεωρία των αντικειμενότροπων σχέσεων, μια συγκριτική μελέτη»

ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛΙΑΣ, Ψυχολόγος, μέλος του Βρετανικού Συλλόγου Ψυχολόγων BPS.

«Κατάρρευση της κυματοσυνάρτησης dixit M. Γιωσαφάτ, παραφράζοντας ένα αξίωμα της κβαντικής θεωρίας»

ΒΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Κλινικός Ψυχολόγος Ψυχοθεραπευτής Αναλυτής ομάδας, οικογένειας, ζεύγους Πρόεδρος της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

B. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

23 Νοεμβρίου 2024 | 10:00 – 13:30

«Ανάλυση περίπτωσης μεταβιβαστικής νεύρωσης: Οι διαδρομές της μεταβίβασης και οι τεχνικές της συνιστώσες, κατά τις διάφορες φάσεις της ανάλυσης»

ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ -ΧΑΛΙΔΑ ΞΑΝΘΗ, MSc Κλινικής Ψυχολογίας-Γενετικής Ψυχολογίας, D.E.A. Γενετικής Ψυχολογίας, Διδάσκουσα στο Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης Ι.Κ.Ψ.

«Τα Όνειρα ως παράγων Μεταβίβασης και Αντιμεταβίβασης στην Ατομική Θεραπεία»

ΔΡΟΣΙΤΟΥ ΒΑΛΙΑ, Ψυχολόγος Ψυχοθεραπεύτρια.

Γ. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

21 Δεκεμβρίου 2024 | 10:00 – 13:30

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

«Η νοηματοδότηση της θεραπευτικής σχέσης μέσω της εξέλιξης της Μεταβίβασης-Αντιμεταβίβασης»

ΒΑΓΙΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, MSc Κλινική Ψυχολόγος.

«Μεταβίβαση-Αντιμεταβίβαση: η Επαν-ενεργοποίηση των διαμορφωτικών σχεσιακών εμπειριών»

ΚΑΡΑΜΑΝΑΒΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, MD, Ψυχίατρος, Αναλυτής Ομάδας.

ΣΧΟΛΙΑ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΠΑΝΤΑΖΟΓΛΟΥ ΧΑΡΗΣ, Κλινικός Ψυχολόγος, Αναλυτής Ομάδας, Επόπτης Αναλυτής ΕΕΑΟΚΟΨ, Πρόεδρος Εκπαιδευτικής Επιτροπής ΕΕΑΟΚΟΨ.

18 Ιανουαρίου 2025 | 10:00 – 13:30

«Μεταβίβαση και Αντιμεταβίβαση στην Ομαδική – Αναλυτική Ψυχοθεραπεία»

ΜΑΡΟΥΔΑ-ΧΑΤΖΟΥΛΗ ΑΘΗΝΑ, Msc, Ph.D Κοινωνική Ψυχολόγος, Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεύτρια, Ομαδική Αναλύτρια, Διδάσκων μέλος και Επόπτρια της ΕΕΟΑ&ΟΨ, τ. Επίκ. Καθηγήτρια Ψυχολογίας του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ, Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Μεταβίβαση & Αντιμεταβίβαση στην ομαδική ανάλυση εφήβων: Το παράδειγμα μιας ομάδας εφήβων στα εξωτερικά ιατρεία δημόσιου νοσοκομείου την περίοδο της COVID-19»

ΜΑΚΡΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, MD, MSc, Διδάκτωρ Ιατρικής ΕΚΠΑ, Ειδικευόμενος Ψυχιατρικής Παιδιού & Εφήβου, Γεν. Γραμματέας Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

Δ. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΡΑΠΕΙΑ

22 Φεβρουαρίου 2025 | 10:30 – 13:00

«Το συν-θεραπευτικό ζεύγος στην ομαδική αναλυτική ψυχοθεραπεία: Δια-μεταβιβαστικά φαινόμενα στην υπηρεσία της γονεϊκής διάστασης της λειτουργίας του»

ΧΑΡΙΤΑΚΗ ΑΙΜΙΛΙΑ, Ψυχιατρική εργοθεραπεύτρια, ομαδική αναλύτρια, θεραπεύτρια ζεύγους και οικογένειας Μονάδα Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας και Ειδικός Τομέας Διαταραχών Προσωπικότητας, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Αιγινήτειο Νοσοκομείο.

Ε. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

22 Μαρτίου 2025 | 17:00 – 19:30

«Κοιτάζοντας την Ανατολή, ονειρευόμενος την Δύση»

ΣΑΠΟΥΝΤΖΗΣ ΙΩΝΑΣ, Αναπληρωτής καθηγητής της σχολής Derner του Πανεπιστημίου Adelphi στην Νέας Υόρκης και ο διευθυντής του μεταπτυχιακού και του διδακτορικού προγράμματος της σχολής.

ΣΤ. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ

26 Απριλίου 2025 | 10:00 – 13:30

«Μεταβίβαση αντιμεταβίβαση στην θεραπεία ζευγαριών»

ΚΥΒΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, Msc Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχοπαθολογίας, Διδάσκουσα Ψυχοθεραπεύτρια της Ε.Ε.Α.Ο. & Ο.Ψ.

«Αντιμεταβίβαση και οριακό ζεύγος»

ΤΣΑΜΠΑΡΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, Ομότιμη Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Δρ. Κλινικής ψυχολογίας.

Ζ. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

24 Μαΐου 2025 | 10:00 – 13:30

«Διαμεταβιβαστικά φαινόμενα και οριακή παθολογία: το ομαδικό αναλυτικό πλαίσιο ως ευκαιρία αναβίωσης και επανόρθωσης του τραυματικού»

ΜΠΕΡΚ ΑΡΙΣΤΕΑ, Ψυχαναλυτική θεραπεύτρια ομάδας, οικογένειας, ζεύγους Προϊσταμένη Νοσοκομείου Ημέρας Α΄ Ψυχιατρική ΕΚΠΑ.

ΧΑΡΙΤΑΚΗ ΑΙΜΙΛΙΑ, Ψυχιατρική εργοθεραπεύτρια, ομαδική αναλύτρια, θεραπεύτρια ζεύγους και οικογένειας Μονάδα Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας και Ειδικός Τομέας Διαταραχών Προσωπικότητας, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Αιγινήτειο Νοσοκομείο.

Η. ΕΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ, ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΙΣΤΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ

14 Ιουνίου 2025 | 10:00 – 13:30

«Οι εκπαιδευτικοί ως συμπληρωματικά πρόσωπα δεσμού: αλληλεπιδράσεις, εμπόδια και προοπτικές στο σχολείο»

ΣΙΩΖΙΟΥ ΜΑΡΙΑ, MSc. - Ειδική Παιδαγωγός Αναλύτρια Ομάδας, Οικογένειας, Ζεύγους Υποψήφια διδάκτωρ ΕΚΠΑ: ΠΤΔΕ.

«Μεταβίβαση – Αντιμεταβίβαση στη λογοτεχνία, την ποίηση, την μουσική και το θέατρο»

ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΟΛΓΑ, Ηθοποιός, ψυχοθεραπεύτρια-αναλύτρια ομάδας.

19 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2024

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΕΝΟΡΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΤΡΟΠΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ, ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Θεοδωρακόπουλος Ηλίας

Η ψυχανάλυση είναι ίσως το πιο ενδιαφέρον παράδειγμα επιστήμης προς μελέτη για τον τομέα της ιστορίας της επιστήμης. Ένας από τους λόγους που ισχύει αυτό είναι το γεγονός ότι έμελλε να της συμβεί σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα αυτό που ο Τόμας Κούν ονόμασε «αλλαγή επιστημονικού παραδείγματος», δηλαδή η μετάβαση από την θεωρία των ενορμήσεων του Φρόιντ στην θεωρία των Αντικειμενότροπων σχέσεων των Φαίρμπαιρν και Μπόουλμπυ.

Αυτή η μετάβαση, η οποία ήταν προϊόν της συνεχούς συσσώρευσης κλινικής εμπειρίας και θα είχε σχεδόν ολοκληρωθεί πριν τον θάνατο του Φρόιντ εάν δεν είχε μεσολαβήσει ο δεύτερος παγκόσμιος, είχε ως αποτέλεσμα να αναθεωρηθούν σημαντικά οι βασικές ψυχαναλυτικές έννοιες που συνδέσαν και συνδέουν την θεωρία με την κλινική πράξη, δηλαδή οι έννοιες του «ψυχικού τραύματος», της «μεταβίβασης» και της «αντιμεταβίβασης».

Η παρούσα παρουσίαση θα προσπαθήσει να προσεγγίσει το εξής ερώτημα, πως σχετίζεται η αλλαγή επιστημονικού παραδείγματος στο εσωτερικό της ψυχαναλυτικής κοινότητας με την μετατροπή της έννοιας της αντιμεταβίβασης στην κεντρικότερη ίσως κλινική έννοια για κάθε είδους ψυχοδυναμική προσέγγιση; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό θα προσεγγιστεί μέσω βιβλιογραφικής έρευνας και κλινικού παραδείγματος.

ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΜΑΤΟΣΥΝΑΡΤΗΣΗΣ DIXIT M. ΓΙΩΣΑΦΑΤ, ΠΑΡΑΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΑΞΙΩΜΑ ΤΗΣ ΚΒΑΝΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Βελισσαρόπουλος Χρήστος-Κωνσταντίνος

Κατά την διάρκεια της συγγραφής της μελέτης «Σχεδίασμα μιας Επιστημονικής Ψυχολογίας» και συγκεκριμένα στις 20 Οκτωβρίου 1825, ο Φρόιντ γράφει στον φίλο του Fliess το εξής γράμμα: «Την προηγούμενη εβδομάδα, κατά την διάρκεια μίας νύχτας δουλειάς, έχοντας αγγίξει το στάδιο της δυσφορίας όπου το μυαλό μου εργάζεται καλύτερα, τα εμπόδια αίφνης εξαφανίστηκαν και τα πέπλα έπεσαν και μπόρεσα να δω καθαρά από τις λεπτομέρειες της νεύρωσης μέχρι αυτήν την ιδιότητα της φάσης της συνείδησης. Όλα βρίσκονταν στην θέση τους, τα γρανάζια ήταν τοποθετημένα, θα μπορούσαμε να έχουμε την εντύπωση ότι βρισκόμαστε πράγματι μπροστά σε μια μηχανή που δεν θ' αργούσε να δουλέψει μόνη της. Τα τρία συστήματα νευρώνων, οι καταστάσεις «ελεύθερη» ή «δεσμευμένη» της ποσότητας, οι πρωτογενείς και δευτερογενείς διαδικασίες, η κυρίαρχη ροπή, η τάση του νευρικού συστήματος προς τον συμβιβασμό, οι βιολογικοί κανόνες της προσοχής και της άμυνας, οι δείκτες ποιότητας, πραγματικότητας, και σκέψης, η σεξουαλική καθοριστικότητα της απώθησης και τέλος οι παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η συνειδητή θέση, οριζόμενη σαν λειτουργία της αντίληψης, όλα αυτά εναρμονίζονταν και συνεχίζουν να είναι εναρμονισμένα. Φυσικά αισθάνομαι μεγαλύτερη ευτυχία...».

Τι ήταν τελικά αυτό που συνέβη στο μυαλό του Φρόιντ εκείνη τη βραδιά; Γιατί και πώς δόμησε την «μεταψυχολογία του» και μας πρότεινε να «ακολουθούμε το πεπρωμένο της ενόρμησης;».

Αίφνης, κυρίως από τους επίγονους εμφανίζεται και μια άλλη σταθερά με την δική της δυναμική. Το Αντικείμενο. Πώς η Ενόρμηση Ζωής εξαπάτησε την Ενόρμηση Θανάτου και την πήρε μαζί της προς το αντικείμενο; Τι είναι τελικά ο αστερισμός των σχέσεων Υποκειμένου-Αντικείμενου, που χαρακτηρίζει την θέση της θεωρίας των αντικειμενοτρόπων σχέσεων και της σχεσιακής ψυχανάλυσης; Πώς επικοινωνεί και επι-«κοινωνεί» το αντικείμενο με τον Άλλο ή τους Άλλους από την στιγμή της γέννησής του, είτε χρησιμοποιώντας αρχαϊκά κανάλια, είτε πιο πρόσφατα γενετικά? Και τέλος, πώς εντάσσονται οι μηχανισμοί της μεταβίβασης και της αντιμεταβίβασης στο ψυχαναλυτικό σκεπτικό;

Αυτό το νοερό ταξίδι σας προτείνω να κάνουμε σε αυτόν τον κύκλο «σεμιναρίων Σαββάτου». Διότι, όπως έλεγε ο Heidegger, «Ακούω, όταν παίρνω μέρος σε αυτό που λέγεται!».

23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2024

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΗΣ ΝΕΥΡΩΣΗΣ: ΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ, ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Σταυριανού-Χαλίδα Ξανθή

Το μεγαλύτερο κλινικό και θεωρητικό στοιχείο, κατά την πορεία μιας ψυχανάλυσης νευρωσικού ασθενούς, είναι κατά κοινή ομολογία, η κατάσταση της μεταβίβασης, όπως αυτό περιγράφηκε από τον Freud και τους μετέπειτα ψυχαναλυτές. Όπως και η έννοια της αντιμεταβίβασης, στην οποία ως γνωστό, δόθηκε τεράστια έμφαση, κυρίως από την σχολή των αντικειμενοτρόπων σχέσεων.

Στην εργασία μου αυτή, θα προσπαθήσω να δώσω μια συνολική εικόνα της ανάλυσης μιας ασθενούς μου. Στο μεγαλύτερο μέρος της, θα αναφερθώ τόσο στο θέμα της μεταβίβασης, όσο και της αντιμεταβίβασης, σε θεωρητικό και κλινικό επίπεδο.

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Δροσίτου Βάλια

Η έννοια των ονείρων έχει απασχολήσει τη φιλοσοφική σκέψη από την εποχή του Πλάτωνα. Ο Schopenhauer, έχει εκφράσει τον προβληματισμό του για την ίδια την ικανότητα της διάκρισης μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας, ενώ ο Καρτέσιος ήταν εκείνος που επεσήμανε την ψυχολογική φύση τους. Ο πρώτος που συνέδεσε τη μελέτη των ονείρων για την κατανόηση του ανθρώπινου ψυχισμού με το όνομά του, δεν είναι άλλος από τον Sigmund Freud, ο οποίος αφιέρωσε το κλινικό του έργο στην πρόσβαση στο ασυνείδητο. Την χρήση των ονείρων, την χαρακτήρισε ως «τη βασιλική οδό προς το ασυνείδητο», ενώ ένα από τα σπουδαιότερα έργα του αποτελεί η «Ερμηνεία των Ονείρων».

Μέσω των ονείρων του θεραπευόμενου, ως έκφραση του ασυνειδήτου, περιγράφονται οι δυσκολίες του, δοσμένες σε άλλη μορφή, αυτή των εικόνων.

Με την παρουσίαση θεωρητικού και κλινικού υλικού, θα μελετήσουμε τα μηνύματα που αποστέλλει ο θεραπευόμενος μέσω των ονείρων του προς τον θεραπευτή του, κατά τη διαδικασία της μεταβίβασης, αποκαλύπτοντας έτσι το ασυνείδητό του. Παράλληλα θα εξετάσουμε, πώς οι άμυνες που έχει υψώσει, μπορούν να καμφθούν από την πλευρά του θεραπευτή, κατά την διαδικασία της αντιμεταβίβασης, μέσω της ερμηνείας στην ατομική θεραπεία.

21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2024

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Βάγια Χριστίνα - Καραμανάβης Δημήτρης- Πανταζόγλου Χάρης (Συζητητής, σχολιαστής)

Οι όροι μεταβίβαση-αντιμεταβίβαση αναφέρονται στην επανάληψη ή αναπαραγωγή στο «εδώ και τώρα» της θεραπευτικής σχέσης του τραύματος και των αμυντικών διατάξεων του «τότε». Συνεπώς εμπεριέχουν μια κωδικοποιημένη κατανόηση και ερμηνευτική των σχέσεων και των δυναμικών τους σε διασύνδεση με τη βιολογική, την ψυχική και την κοινωνική φύση των ατόμων. Η προσέγγισή τους στον σχεσιακό ψυχο-κοινωνικό χωρο- χρόνο των ατόμων και των ομάδων τους. Ο στόχος των παρουσιάσεων και της συζήτησης είναι να εξεταστεί το θεωρητικό υπόβαθρο των εννοιών της μεταβίβασης - αντιμεταβίβασης όπως περιγράφηκε στην κλασική ψυχαναλυτική βιβλιογραφία και εξελίχθηκε στην τρέχουσα Ομαδικοαναλυτική σκέψη.

Η ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ

Βάγια Χριστίνα

Κάθε ανταλλαγή μεταξύ ασθενούς και θεραπευτή διαποτίζεται από τη μεταβίβαση. Ο Freud αναθεώρησε την -σε μεγάλο βαθμό υποτιμητική- άποψή του για την μεταβίβαση, κατανοώντας ότι αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο, παρά ένα εμπόδιο στην εξέλιξη της ψυχαναλυτικής σχέσης. Το 1910 επίσης, όρισε για πρώτη φορά την αντιμεταβίβαση, ως προερχόμενη από την επιρροή του ασθενούς στο ασυνείδητο του θεραπευτή και ως αντίδραση του θεραπευτή. Επισήμανε επίσης ότι έργο του αναλυτή είναι να αναγνωρίσει την

αντιμεταβίβασή του και να την ελέγξει, ώστε να μην εμποδιστεί η αναλυτική εξέλιξη.

Μεταβίβαση και αντιμεταβίβαση είναι δύο έννοιες οι οποίες βρίσκονται σε διαλεκτική σχέση μεταξύ τους καθ' όλη τη διάρκεια της αναλυτικής διαδικασίας. Υπό το πρίσμα της ψυχαναλυτικής σκέψης θα δοθεί η εξέλιξη των δύο εννοιών και το πώς αυτές συνέβαλλαν στη νοηματοδότηση της θεραπευτικής σχέσης. Η σύγχρονη ψυχαναλυτική θεωρία και κλινική πράξη προσεγγίζει τη μεταβίβαση-αντιμεταβίβαση ως ενιαίο σύνολο, χωρίς το οποίο ο κόσμος των εσωτερικών αντικειμένων του αναλυόμενου θα έμενε απροσπέλαστος.

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ: Η ΕΠΑΝ-ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΙΑΚΩΝ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ

Καραμανάβης Δημήτρης

Ίσως οι όροι της μεταβίβασης και της αντιμεταβίβασης με την κλασική τους έννοια, να είναι ασύμβατοι με την ομαδοαναλυτική αντίληψη. Ο όρος «Μήτρα», όπως ορίζεται από τον Foulkes, περιλαμβάνει τις τρεις διαστάσεις με τη θεμελιώδη μήτρα, τη δυναμική μήτρα και την προσωπική μήτρα: μια διαχρονική-συνολική, μια παρούσα-χωρική και μια αυτοβιογραφική-προσωπική. Αν συνειδητοποιήσουμε ότι όλα τα άτομα που συνδέονται στη δυναμική μήτρα, στο «εδώ και τώρα», έχουν μια προσωπική μήτρα και ότι ανά πάσα στιγμή όλα αυτά τα άτομα συνδέονται μεταξύ τους στη θεμελιώδη μήτρα, κινούμαστε σε μια τρισδιάστατη σφαίρα σχεσιακότητας. Η παρούσα εισήγηση θα αναδείξει τον τρόπο που η Τριμερής Μήτρα και το Κοινωνικό Ασυνείδητο μας καλούν να επικαιροποιήσουμε τους όρους μεταβίβαση κι αντιμεταβίβαση.

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΙΚΗ – ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Μαρούδα – Χατζούλη Αθηνά

Στο σεμινάριο αυτό μέσα από παραδείγματα ομαδικής ανάλυσης θα αναπτύξουμε τις θεωρητικές και εννοιολογικές πλευρές των εννοιών της μεταβίβασης και αντιμεταβίβασης εστιάζοντας στο ομαδικό πλαίσιο. Θα τονίσουμε ότι η κατανόηση των εννοιών αυτών είναι ζωτικής σημασίας στην ομαδική ανάλυση και ομαδική ψυχοθεραπεία ιδιαίτερα μέσα από τη σχεσιακή και διυποκειμενική προσέγγιση. Θα γίνει αναφορά στις απόψεις των Foulkes και Bion καθώς και στις πιο πρόσφατες αναφορές του Horper σχετικά με τις επιπτώσεις του κοινωνικού ασυνείδητου στις διαδικασίες της μεταβίβασης και αντιμεταβίβασης.

Η μεταβίβαση και αντιμεταβίβαση στην ομαδική ανάλυση μπορούν να αντιμετωπισθούν ως μία δραστηριότητα του εγώ η οποία λειτουργεί σε συνειδητό και προ-συνειδητό επίπεδο και υπόκειται σε αμοιβαία ανακάλυψη των συνειδητών και ασυνειδητών συναισθημάτων των μελών μιας θεραπευτικής ομάδας καθώς και του ομαδικού αναλυτή. Ο ομαδικός αναλυτής δεν είναι μια ‘κενή οθόνη’, αλλά μια απλή ανθρώπινη παρουσία, την υποκειμενικότητα της οποίας η ομάδα παρακολουθεί και αντιλαμβάνεται με πλήρη ακρίβεια. Στο σεμινάριο θα υποστηρίξουμε ότι: εστιάζοντας στη κατανόηση των τεχνικών που άπτονται των εννοιών της μεταβίβασης και αντιμεταβίβασης, μας βοηθάει να κατανοήσουμε τις συνειδητές και ασυνείδητες αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μελών μεταξύ τους και μεταξύ του θεραπευτή, την ανάπτυξη της ομαδικής μήτρας και της θεραπευτικής αλλαγής.

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ & ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΦΗΒΩΝ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΜΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΦΗΒΩΝ ΣΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ COVID-19

Μακρής Γεράσιμος

Στην παρούσα εισήγηση, αρχικά, περιγράφονται ορισμένες σημαντικές πτυχές της εφηβείας ως διακριτής ψυχοσεξουαλικής φάσης ανάπτυξης του υποκειμένου καθώς και οι ιδιαίτερες προκλήσεις με τις οποίες αυτό έρχεται αντιμέτωπο. Ενδεικτικά, αναλύονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σχέσης των εφήβων με το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ζουν, την οικογένεια, την ομάδα των συνομηλίκων καθώς και με το σώμα τους. Επίσης, δίνεται έμφαση στο φαινόμενο των συχνών εκδραματίσεων των ενορμήσεων που συμβαίνουν κατά την εφηβεία.

Στην συνέχεια, συζητείται το θέμα της ομαδικής ανάλυσης κατά την διάρκεια της πανδημίας με βάση σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα. Ενδεικτικά, αναλύεται το ζήτημα των διαδικτυακών υπηρεσιών ψυχικής υγείας γενικά και στην συνέχεια εξειδικεύεται στην ομαδική ανάλυση μέσω διαδικτύου στη βάση σύγχρονων ερευνητικών δεδομένων.

Ακολούθως, η εισήγηση εστιάζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ομάδων που περιλαμβάνουν εφήβους. Πιο ειδικά, αναλύονται το ζήτημα των ορίων στις ομάδες εφήβων, το ζήτημα της ειδικής γλώσσας που χρησιμοποιούν οι έφηβοι, το ζήτημα του σχηματισμού υπο-ομάδων εντός και εκτός θεραπευτικού πλαισίου, το ζήτημα του ρυθμού εργασίας των ομάδων εφήβων, το ζήτημα της παρουσίας δύο συντονιστών σε ομάδες

εφήβων, το ζήτημα του φύλου των μελών και τέλος το ζήτημα των σχέσεων με το ευρύτερο δίκτυο εντός του οποίου συμβαίνει η θεραπευτική ομάδα εφήβων. Όλα τα παραπάνω αναλύονται σε σχέση με τα ειδικά χαρακτηριστικά που λαμβάνουν μεταβιβαστικά και αντιμεταβιβαστικά φαινόμενα στις ομάδες εφήβων, καθώς και σε σχέση με τους ειδικούς χειρισμούς που αναμένονται εκ μέρους του θεραπευτή/τών.

Τέλος, ακολουθεί το Κλινικό Υλικό που περιλαμβάνει ορισμένα στιγμιότυπα μιας ομάδας εφήβων που παρακολουθούνταν στα εξωτερικά ιατρεία δημόσιου νοσοκομείου. Όλες οι συνεδρίες που παρουσιάζονται στο πλαίσιο αυτής της εργασίας ήταν διαδικτυακές μέσω της πλατφόρμας zoom. Τα στιγμιότυπα εστιάζονται στην ανάλυση της μεταβίβασης και της αντιμεταβίβασης με ενδεικτικούς τίτλους: Ελπίδα, συνοχή και μητρική μεταβίβαση στην ομάδα, Αμφιθυμία, θυμός και μητρική μεταβίβαση στην ομάδα, Αγωνία για τον «θάνατο» της ομάδας, Το σώμα της ομάδας.

Δ. ΕΝΟΤΗΤΑ | ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΡΑΠΕΙΑ

22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2025

ΤΟ ΣΥΝ-ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΖΕΥΓΟΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ: ΔΙΑ-ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΓΟΝΕΪΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ

Χαριτάκη Αιμιλία

Η πρακτική του συντονισμού αναλυτικής ομάδας ψ/θ από συν-θεραπευτικό ζεύγος είναι ευρέως διαδεδομένη. Παρότι αυτό συχνά υπαγορεύεται από την ανάγκη του ομαδικού ψυχοθεραπευτή για στήριξη του κατά τη διάρκεια της εργασίας του, ώστε να μη νιώθει «μόνος» απέναντι στην ομάδα του, υποστηρίζεται πλέον και θεωρητικά η λειτουργία του συν-θεραπευτικού ζεύγους ως παράγοντας θεραπευτικού αποτελέσματος.

Το συν-θεραπευτικό ζεύγος αποτελεί μια «ομάδα-εντός-της-ομάδας» και η δυναμική ανάμεσα στα δύο μέλη του επηρεάζει σημαντικά τη λειτουργία της ομάδας σε βαθμό που να θεωρείται, πως μια ομάδα δεν δύναται να εξελιχθεί ψυχικά, πέρα από τα όρια ψυχικής εξέλιξης των συν-θεραπευτών της και της μεταξύ τους σχέσης.

Η εισήγηση διερευνά πλευρές της λειτουργίας/δυσλειτουργίας του συν-θεραπευτικού ζεύγους υπό το πρίσμα διαμεταβιβαστικών φαινομένων ανάμεσα στους συνθεραπευτές αλλά και με την ομάδα τους.

Ε. ΕΝΟΤΗΤΑ | ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

22 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025

ΚΟΙΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ,
ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΕΝΟΣ ΤΗΝ ΔΥΣΗ

Σαπουντζής Ίωνας

Σε αυτό το κείμενο ο συγγραφέας περιγράφει ένα οικογενειακό τραύμα, ένα τραύμα το οποίο άρχισε να συνειδητοποιεί όταν είδε φωτογραφίες προσφύγων στοιβαγμένους σε μικρές βάρκες να αποβιβάζονται σε μια παράλια της Λέσβου. Οι φωτογραφίες αυτών των ανθρώπων να πατούν το πόδι τους στην ίδια παράλια όπου η οικογένεια του πάτερα του πρέπει να πάτησε πριν από εκατό χρόνια, τον έκανε να αναλογιστεί για πρώτη φορά αυτό που πρέπει πάντα να ήξερε χωρίς ποτέ να το έχει συνειδητοποιήσει ούτε διαλογιστεί μέχρι τότε στη ζωή του.

ΣΤ. ΕΝΟΤΗΤΑ | ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ

26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2025

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ

Κυβέλου Ευαγγελία

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιάσω κάποια κλινικά περιστατικά ζευγαριών παραθέτοντας τους προβληματισμούς και τις σκέψεις που μου δημιουργήθηκαν κατά το διάστημα της πορείας της θεραπείας τους, τις δυσκολίες που αντιμετώπισα, καθώς και κάποιες από τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν, όταν αυτά εποπτεύτηκαν μέσα σε ένα πλαίσιο ομαδικής εποπτείας, για να μπορέσουμε να δούμε πως ο μηχανισμός της «μεταβίβασης αντιμεταβίβασης» προχωράει πέρα από την σχέση μεταξύ θεραπευτή – ζευγαριού και φτάνει να εντοπίζεται ακόμα και μέσα στην εποπτεία μεταξύ εποπτευόμενου θεραπευτή και εποπτικής ομάδας.

Η μεταβίβαση προϋπάρχει της θεραπευτικής σχέσης, θα έλεγα ότι ανάγεται στην προϊστορία της θεραπείας, δηλαδή πριν ακόμα υπάρξει θεραπευτικό πλαίσιο και θεραπευτική σχέση. Ο θεραπευτής επενδύεται με πληθώρα συναισθημάτων ακόμα και όταν η επαφή με αυτόν είναι ελάχιστη. Ο Lacan έλεγε ότι ο θεραπευόμενος τοποθετεί τον θεραπευτή στην θέση «του υποκειμένου το οποίο υποτίθεται ότι γνωρίζει». Γνωρίζει όμως τι; Υποτίθεται ότι γνωρίζει για αυτούς όλα αυτά που τους δυσκολεύουν, όλα αυτά που τους παιδεύουν και βέβαια κρατά στα χέρια του και τις λύσεις των προβλημάτων τους.

Η μεταβίβαση λειτουργεί πριν ακόμα έρθουν σε επαφή με τον θεραπευτή απέναντι στην «θέση» που κατέχει ο θεραπευτής μέσα τους και στην πορεία ο θερα-

πευτής επενδύεται και προβάλλεται επάνω του αυτό που αναλογεί στον τρίτο, τον Άλλο. Όσο η παθολογία των εν δυνάμει θεραπευομένων είναι πρωιμότερη ή οι παρούσες συνθήκες που βιώνουν πυροδοτούν ανεξέλεγκτα συναισθήματα που τους δυσκολεύουν, τόσο μαζικότερη είναι η βεταβίβαση με την μορφή εξιδανίκευσης- υποτίμησης απέναντι στον θεραπευτή.

Ο μηχανισμός της προβλητικής ταύτισης, πρωταρχικός μηχανισμός της μεταβίβασης αντιμεταβίβασης, παίζει ουσιαστικό ρόλο στην θεραπεία ζευγαριών και θα προσπαθήσουμε να δείξουμε πως αυτός λειτουργεί όταν βρισκόμαστε στην τριάδα που δημιουργείται μεταξύ των δύο μελών του ζεύγους και του θεραπευτή.

Τέλος η μεταβίβαση-αντιμεταβίβαση απέναντι στο πλαίσιο κατέχει επίσης σημαντική θέση στην θεραπεία ζευγαριών και θα την προσεγγίσουμε μέσα από την ανάλυση κλινικών περιστατικών.

ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΑΚΟ ΖΕΥΓΟΣ

Τσαμπαρλή Αναστασία

Η ψυχοθεραπεία των ζευγαριών που εμφανίζουν οριακή ψυχοπαθολογία συνιστά μεγάλη πρόκληση για τον θεραπευτή ζεύγους. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ψυχοπαθολογίας αυτής πυροδοτούν στον θεραπευτή τόσο έντονα και συνεχώς μεταβαλλόμενα συναισθήματα ώστε να θέτουν σε κίνδυνο αφενός την δυνατότητά του να διατηρήσει το εσωτερικό του πλαίσιο και αφετέρου την ίδια τη θεραπεία.

Ζ. ΕΝΟΤΗΤΑ | ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

24 ΜΑΪΟΥ 2025

ΔΙΑΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΟΡΙΑΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ: ΤΟ ΟΜΑΔΙΚΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΑΝΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΟΥ

Μπέρκ Αριστέα – Αιμιλία Χριτάκη

Θα επικεντρωθούμε στα πολλαπλά θεωρητικά, κλινικά και θεραπευτικά παράδοξα και διλήμματα που οι ασθενείς αυτοί μας αναγκάζουν διαρκώς να αντιμετωπίζουμε, στην προσπάθειά μας να περιέχουμε τις πολλαπλές μεταβιβάσεις των ασθενών επεξεργαζόμενοι την αντιμεταβίβασή μας, και στη μελέτη της καταστροφικότητας και της αρνητικής παθολογίας των οριακών ασθενών, οι οποίες προκαλούν συχνές αρνητικές θεραπευτικές αντιδράσεις.

14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2025

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΕΣΜΟΥ: ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ, ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Σιώζιου Μαρία

Στην ψυχανάλυση, με τον όρο μεταβίβαση εννοούμε την επανάληψη στη θεραπεία στάσεων, συναισθημάτων και συμπεριφορών ή/και συγκρούσεων του θεραπευόμενου που έχουν τη βάση τους σε εμπειρίες από προηγούμενες σχέσεις με τους κύριους φροντιστές. Δηλαδή, το παρελθόν μεταφέρεται στο παρόν ενώ πτυχές αυτής της διαδικασίας είναι ασυνείδητες. Είναι γνωστό ότι ο θεραπευτής όσο ουδέτερος κι αν προσπαθεί να παραμείνει, συμβάλλει στη μεταβίβαση. Αντίστοιχα, με τον όρο αντιμεταβίβαση εννοούμε την ανταπόκριση του θεραπευτή στη μεταβίβαση του θεραπευόμενου με βάση τις δικές του εμπειρίες, δυσλειτουργικές πεποιθήσεις ή υποθέσεις.

Η θεωρία του δεσμού (attachment theory), η οποία εμπιρεύει την αναπτυξιακή θεωρία, τη βιολογική προσέγγιση και την ψυχαναλυτική σκέψη, θεμελιώνεται στην καθολική αναπτυξιακή αρχή ότι τα βρέφη είναι έμφυτα προγραμματισμένα στο να επιδεικνύουν συμπεριφορές δεσμού, εξαιτίας των οποίων μπορούν να δημιουργούν σχέσεις δεσμού με τον/τους φροντιστή/στές τους (Bowlby, 1973). Αυτές οι σχέσεις δεσμού δεν παρέχουν μόνο τη βάση για τροφή και φυσική προστασία, (όπως αρχικά υποστήριζε η επικρατούσα δευτερεύουσα θεωρία κίνητρων) αλλά έχουν και μια βιολογική χροιά, υπογραμμίζουν την καθοριστική σημασία του περιβάλλοντος για την πρώιμη ανάπτυξη, όπως υποστηρίζει η θεωρία των αντικειμενοτρόπων σχέσεων. Οι επαναλαμβανόμενες εμπειρίες και οι αλληλεπιδράσεις με τα πρόσωπα δεσμού οδηγούν, όχι μόνο σε ασφαλή ή ανασφαλή μοτίβα δεσμού αλλά επίσης, σε προσδοκίες που οργανώνονται γύρω από νοητικές αναπαραστάσεις του εαυτού

και των άλλων. Αυτές οι αναπαραστάσεις ονομάζονται εσωτερικά μοντέλα εργασίας (IWM) και έχουν μεγάλη σημασία για την ανάπτυξη γενικότερα, προσομοιάζουν δε στην έννοια της μεταβίβασης. Η σημασία των IWM συνδέεται με το γεγονός ότι αυτά τα μοντέλα καθοδηγούν τις γνώσεις, τα συναισθήματα και τη συμπεριφορά, που σχετίζονται τόσο με τον εαυτό όσο και με τους άλλους και λειτουργούν ως κανόνες που καθορίζουν την πρόσβασή μας σε πληροφορίες που σχετίζονται με τις σχέσεις δεσμού Bowlby (1969, 1973, 1980).

Οι έρευνες στις σχέσεις δεσμού υποστηρίζουν ότι η ποιότητα της σχέσης του κύριου φροντιστή με το παιδί επηρεάζει την ποιότητα των σχέσεων (που προσομοιάζουν στις σχέσεις δεσμού) που δημιουργεί ένα παιδί στο σχολείο, δίνοντας μεγαλύτερες πιθανότητες για βέλτιστη κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη στα βρέφη που έχουν κάνει ασφαλή δεσμό και αφήνοντας ερωτηματικά για το τι συμβαίνει με τα ανασφαλή βρέφη. Ορισμένα από τα τελευταία θα αποκτήσουν ανθεκτικότητα, αν βρεθούν σε ένα «διευκολυντικό περιβάλλον» Winnicott (1945, 1956) και συνάψουν στο μέλλον ασφαλείς δεσμούς. Δυνητικά λοιπόν οι εκπαιδευτικοί μπορούν να λειτουργήσουν ως συμπληρωματικά πρόσωπα δεσμού, παρέχοντας φροντίδα και υποστήριξη στους μαθητές τους σε στιγμές ανάγκης, αναλαμβάνοντας το ρόλο της ασφαλούς βάσης και του ασφαλούς καταφυγίου για περαιτέρω εξερεύνηση και εκμάθηση νέων δεξιοτήτων. Ωστόσο, αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα είναι ότι πολλές φορές οι ανασφαλείς τύποι δεσμού βάσει των οποίων λειτουργούν κάποιοι εκπαιδευτικοί (αντιστοιχούν σε IWM τα οποία προσομοιάζουν προς αρνητικού τύπου αντιμεταβιβάσεις στη μεταβίβαση των μαθητών) παρεμποδίζουν τη δημιουργία ενός «διευκολυντικού περιβάλλοντος» και έτσι δε βοηθούν στην προσαρμογή των μαθητών στο σχολείο (Lifshin, et al., 2019). Αυτή

η εργασία έχει ως στόχο την παρουσίαση φροντιστικών και αποκαταστασιακών πρακτικών (μέσα από μια σχεσιακή γλώσσα και επικοινωνία) οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν στην προσαρμογή των εκπαιδευτικών στις ανάγκες των μαθητών με στόχο την ανάπτυξη μιας θετικής κοινωνικής δυναμικής.

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ – ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ, ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Νικολαΐδου Όλγα

Κάθε μορφή Τέχνης μοιάζει να λειτουργεί ως «περιέκτης» και «περιεχόμενο» ενός αενάως εξελισσόμενου υλικού φαντασιώσεων και ονειροπολήσεων που απευθύνεται άμεσα -ενίοτε και αδιαμεσολάβητα- στο συλλογικό ασυνείδητο ανακαλώντας το και επαναδιατυπώνοντάς το στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Από τις επανεγγραφές ψυχο εθνολογικών λαϊκών παραδόσεων μέχρι τα «αιώνια όνειρα της άλλοτε νεαρής ανθρωπότητας» που χωράνε στους οικουμενικούς μύθους, αναζητάμε έναν «ενδιάμεσο τόπο» συνάντησης δημιουργού και δημιουργίας. Η Δια της Τέχνης τα «ψυχικά φορτία» παίρνουν σχήμα, παίρνουν μορφή και ταξιδεύουν, για την ακρίβεια «διαμετακομίζονται», σε ανοιχτούς σταθμούς, εκεί που η επιθυμία και η ευχαρίστηση δεν χρειάζεται να περάσουν κανένος είδους «τελωνειακό έλεγχο», ούτε βέβαια να πληρώσουν δασμούς. «Ο καλλιτέχνης μάς δίνει την ευκαιρία να απολαύσουμε χωρίς ηθικές τύψεις και ντροπή» λέει ο Φρόντ, όταν ο Λακάν επισημαίνει ότι «κάθε έργο τέχνης αντιστέκεται στο κενό, στο μη αναπαραστάσιμο».

* Οι συγγραφείς δηλώνουν ότι δεν έχουν καμία σύγκρουση συμφερόντων. Η άδεια πνευματικών δικαιωμάτων για τις συγκεκριμένη εργασία τους είναι: Άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση – Παρόμοια Διανομή 4.0 (CC-BY-NC-SA). Η εν λόγω άδεια επιτρέπει στους χρήστες να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του έργου, χωρίς να τα διαθέτουν για εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση να γίνεται αναφορά στον δημιουργό και να αναδιανέμουν το έργο με τους ίδιους ακριβώς όρους, εκτός εάν ο συγγραφέας δηλώνει κάτι διαφορετικό. Απαγορεύεται η βιντεοσκόπηση, ηχογράφηση και κάθε είδους αναπαραγωγή των κλινικών παραδειγμάτων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΟΜΙΛΗΤΩΝ

Βάγια Χριστίνα

Η Χριστίνα Βάγια σπούδασε ψυχολογία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ψυχοδυναμική ψυχοθεραπεία σε Ιατρικό Πλαίσιο στην Ιατρική σχολή Αθηνών. Διατηρεί ιδιωτικό γραφείο και παράλληλα εργάζεται στην Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας ν. Τρικάλων. Η κλινική εμπειρία πλαισιώνεται από ψυχοεκπαιδευτικές και ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις τόσο σε πληθυσμούς χρονίως πασχόντων, όσο και στο οικογενειακό τους περιβάλλον, σε κατ' οίκον επισκέψεις, αλλά και στη συνεχή διασύνδεσή τους με υπηρεσίες υγείας. Είναι μέλος στην Ελληνική Εταιρεία Ομαδικής Αναλυτικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας.

Βελισσαρόπουλος Χρήστος-Κωνσταντίνος

Γεννήθηκε στην Αθήνα και έχει διπλή υπηκοότητα, Ελληνική και Γαλλική. Έχει κάνει σύνθετες σπουδές Ιατρικής και Ψυχολογίας στην Γαλλία και την Ιταλία με τελικό πτυχίο την κλινική ψυχολογία. Μετά το πέρας τους εργάστηκε εθελοντικά στο ογκολογικό νοσοκομείο «Άγιοι Ανάργυροι» λειτουργώντας ομάδες καρκινοπαθών και ατομικές ψυχοθεραπευτικές συνεδρίες. Επίσης, έχει ολοκληρώσει ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Πανεπιστήμιο Paris VII, όπου εξειδικεύτηκε στην Ψυχανάλυση και την Ψυχοσωματική.

Έχει εργαστεί στο ψυχιατρικό νοσοκομείο “Esquirol” (πρώην άσυλο του Charenton) όπου συντόνιζε ομάδες Balint με το προσωπικό.

Είναι εθελοντικό μέλος της διεθνούς ιατρικής ανθρωπιστικής οργάνωσης “Médecins du Monde”. Συνετέλεσε στην δημιουργία των δομών περίθαλψης στην Αθήνα, στο πρόγραμμα παρέμβασης στους τοξικομανείς, στο πρόγραμμα ένταξης των Roma, στην ιατρική κινητή μονάδα και διετέλεσε εκπρόσωπος της Ελλάδος στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μελέτης Πρόσβασης στο Σύστημα Υγείας “Averroes” και στο Δίκτυο Μελέτης Roma “RomEurope”. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της οργάνωσης και Γενικός Γραμματέας της.

Διετέλεσε επίσης επιστημονικός συνεργάτης του Ε.Κ.Π.Α., υπεύθυνος έρευνας για την συμβολή της οικογενειακής ψυχοθεραπείας στην ένταξη των μεταναστών και προσφύγων.

Έχει εργαστεί στο «Ιατρικό Σεξολογικό Ινστιτούτο».

Είναι μέλος της Εταιρείας Μελέτης “I. Lezine”, της «Διεθνούς Εταιρείας Νευρο-Ψυχανάλυσης» και της «Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής, Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας», όπου εξειδικεύτηκε στην ομα-

δική ανάλυση, στην οικογενειακή θεραπεία και στην θεραπεία ζευγαριών. Επίσης διδάσκει στην Ε.Ε.Α.&Ο.Ψ και είναι μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου και πρόεδρός της. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της «Ιατρικής Ψυχοσωματικής Εταιρείας» και της «Εταιρείας Φίλων του Οφθαλμιατρείου».

Έχει διδάξει για μεγάλο χρονικό διάστημα τα μαθήματα ψυχανάλυσης, ψυχοπαθολογίας, ψυχοσωματικής και σεξολογίας.

Δροσίτου Βάλια

Σπούδασα στο Πανεπιστήμιο της Caen στη Γαλλία, από όπου έλαβα το 1981 Maitrise (Πτυχίο) Ψυχολογίας.

Στη συνέχεια, το 1982, έλαβα D.E.A. (Μεταπτυχιακό) στην Ψυχολογία.

Από το 1982 έως το 1985, εργάστηκα στην Ψυχιατρική Περίθαλψη στο Σπίτι (ΨΥΠΣΑ) Ψυχωσικών Ασθενών, υπό την εποπτεία του Παναγιώτη Σακελλαρόπουλου.

Από το 1985 έως το 1993 πραγματοποίησα εκπαίδευση στην Ομαδική και Οικογενειακή Θεραπεία, στην Ελληνική Εταιρεία Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας υπό την εποπτεία του Ματθαίου Γιωσαφάτ.

Το 2007 έλαβα Διδακτορικό Τίτλο στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 δίδαξα στο τμήμα ΤΕΠΑΕΣ του Πανεπιστημίου Αιγαίου ως 407/80.

Έχω πραγματοποιήσει Σεμινάρια, Ομιλίες και Συντονισμό σε Ομάδες Γονέων και Δασκάλων, κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως Σχολική Σύμβουλος στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Είμαι Διδάσκουσα στην Ελληνική Εταιρεία Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας.

Συμμετέχω ως συντονίστρια ομάδων εκπαιδευτικών στα «Μαθήματα Ζωής στο Σχολείο», που οργανώνει τα τελευταία χρόνια η ΕΕΑΟ&ΟΨ.

Θεοδωρακόπουλος Ηλίας

Ο Ηλίας Κ. Θεοδωρακόπουλος είναι Ψυχολόγος (μέλος του Βρετανικού Συλλόγου Ψυχολόγων BPS) και ειδικ. Αναλυτικός Ψυχοθεραπευτής της Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθερα-

πείας (ΕΕΑΟ&ΟΨ). Είναι επίσης εποπτευόμενος αναλυτής του Ινστιτούτου Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης (ΙΨΑ). Έχει παρακολουθήσει και συνεχίζει να παρακολουθεί μετεκπαιδευτικά σεμινάρια πάνω στην ψυχανάλυση και ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία που προσφέρονται από εκπαιδευτικά ινστιτούτα. Ενδεικτικά αναφέρονται το ΕΠΙΨΥ σε συνεργασία με το Αιγινήτειο Νοσοκομείο, το Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών, η Ελληνική Ψυχαναλυτική Εταιρία. Συνεργάζεται ως ομαδικός ψυχοθεραπευτής με το Κέντρο Επαγγελματικής Προεργασίας και Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (ΚΕΠ) της Α' Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών του Αιγινήτειου Νοσοκομείου.

Καραμανάβης Δημήτρης

Ο Δημήτρης Καραμανάβης είναι ψυχίατρος που διατηρεί ιδιωτικό ιατρείο και επαγγελματικές συνεργασίες στο πλαίσιο της κοινοτικής και κοινωνικής ψυχιατρικής. Έχει εργαστεί σε στρατιωτικά νοσοκομεία και στρατιωτικές μονάδες κυρίως σε θέματα συμβουλευτικής/διασυνδεδετικής ψυχιατρικής, καθώς και πρωτοβάθμιας περίθαλψης και πρόληψης ψυχικής υγείας. Δραστηριοποιείται σε Κοινοτικές παρεμβάσεις μέσω ανάπτυξης υπηρεσιών φροντίδας σε ξενώνες, οικοτροφεία, κέντρα ημέρας, κινητές μονάδες, κέντρα διημέρευσης και ημερήσιας φροντίδας, και υποστήριξη αυτών μέσω εποπτείας θεραπευτικών ομάδων, ομάδων προσωπικού και ομάδων φροντιστών. Είναι τακτικό και διδάσκων μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας, full member του Group Analytic Society international και του International Association of Group Psychotherapy and Processes.

Κυβέλου Ευαγγελία

Msc Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχοπαθολογίας.

Έκανε τις βασικές της σπουδές ψυχολογίας και το μεταπτυχιακό της στην Γαλλία.

Είναι κάτοχος επίσης του τετραετούς φοίτησης πτυχίου L.U.T.C.F. Institute of Life Underwriter Training Fellow.

Εργάστηκε εθελοντικά στο ΨΝΑ.

Εργάστηκε για πολλά χρόνια στην αποασυλοποίηση κοντά στον Παν. Σακελλαρόπουλο σε διάφορες ψυχιατρικές δομές, ξενώνες, οικοτροφεία, καθώς και στο Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Καλλιθέας. Διεύθυνε ομάδες

ψυχιατρικών ασθενών και των οικογενειών τους σε Κέντρα Ημέρας.

Εργάστηκε στην πρωτοβάθμια περίθαλψη ψυχικής υγείας Ε.Κ.Ψ. @ Ψ.Υ. Υπεύθυνη κοινωνικοποίησης.

Υπήρξε εξωτερική συνεργάτης του Αιγινήτειου Νοσοκομείου στην μονάδα οριακών ασθενών.

Διατέλεσε επόπτρια καθηγήτρια στο Αμερικάνικο κολέγιο για σπουδαστές από απόσταση Counseling Psychology Study Center.

Έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια και έχει δημοσιεύσει άρθρα της σε Ελληνικά και Γαλλικά επιστημονικά περιοδικά.

Υπήρξε εκπαιδευόμενη, εποπτευόμενη και κατόπιν στενή συνεργάτης του Ματθαίου Γιωσαφάτ.

Είναι μέλος και καθηγήτρια της ΕΕΑΟ&ΟΨ.

Έχει διατελέσει μέλος του ΔΣ της ΕΕΑΟ&ΟΨ και υπηρέτησε από αυτή την θέση την εταιρεία.

Οργάνωσε επιστημονικές ημερίδες και διημερίδες.

Τα τελευταία χρόνια είναι υπεύθυνη των Σεμιναρίων Σαββάτου της ΕΕΑΟ&ΟΨ.

Μακρής Γεράσιμος

Γεννήθηκα τον Σεπτέμβριο του 1989 στην Αθήνα. Αποφοίτησα το 2013 από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης. Έκτοτε, ζω και εργάζομαι στην Αθήνα. Είμαι Διδάκτωρ Ιατρικής ΕΚΠΑ από το 2021, εργάζομαι σε θέση ειδικευόμενου ιατρού στην Ψυχιατρική Παιδιού & Εφήβου στο Τμήμα Ψυχιατρικής Εφήβων & Νέων του ΓΝΑ «Γ. Γεννηματάς» από το 2018 και είμαι τακτικό μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας από το 2023. Τον Μάρτιο 2023 εκλέχθηκα Γεν. Γραμματέας της Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας. Μέχρι σήμερα, από την ερευνητική και κλινική μου δραστηριότητα, έχουν προκύψει (16) δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές και (66) ανακοινώσεις σε διεθνή και ελληνικά επιστημονικά συνέδρια. Έχω μεταφράσει στα ελληνικά πολυάριθμα ψυχομετρικά εργαλεία με εστίαση στις νευροαναπτυξιακές διαταραχές. Επίσης, έχω επιμεληθεί την ελληνική μετάφραση της ενότητας για τις Ψυχιατρικές Διαταραχές του συγγράμματος εξετάσεων (Kliegman, Robert., et al., (2020), Nelson Βασική Παιδιατρική, 8η Αγγλική έκδοση/5η Ελληνική έκδοση, εκδ. Broken Hill Publishers LTD) για την ειδικότητα της Παιδιατρικής στην Ελλάδα. Τέλος, από τον 1/2024 διδάσκω ως εντεταλμέ-

νος διδάσκων το μάθημα Γενική & Εξελικτική Ψυχολογία στο Πρόγραμμα Σπουδών στις Επιστήμες της αγωγής και της Εκπαίδευσης στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Μαρούδα-Χατζούλη Αθηνά

Η Αθηνά Μαρούδα – Χατζούλη, (Msc, Ph.D), είναι Κοινωνική Ψυχολόγος, Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεύτρια, Ομαδική Αναλύτρια, Διδάσκων μέλος και Επόπτρια της Ελληνικής Εταιρείας Ομαδικής Αναλυτικής & Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας (ΕΕΟΑ&ΟΨ), τ. Επίκουρη Καθηγήτρια Ψυχολογίας του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ, Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές (Msc) και διδακτορικές σπουδές (Ph.D) στην Κοινωνική Ψυχολογία στο London School of Economics του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Το 2001, ίδρυσε το Ινστιτούτο Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης (Ι.Ψ.Α.) στη Λάρισα, όπου είναι πρόεδρος και επιστημονική υπεύθυνη.

Έχει μακρόχρονη εμπειρία στην ψυχοδυναμική των ομάδων και την ομαδική ανάλυση. Έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια και ως επιστημονική υπεύθυνη έχει αναλάβει μελέτες και έρευνες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Είναι μέλος σε πολλές ελληνικές και ξένες επιστημονικές εταιρείες και εταιρείες ομαδικής ανάλυσης. Υπήρξε Γενική Γραμματέας της "European Federation of Psychoanalytic Psychotherapy" (EFPP). Τα ερευνητικά και συγγραφικά της ενδιαφέροντα στρέφονται γύρω από τις ανθρώπινες σχέσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στην ομαδική ανάλυση, στην ψυχοδυναμική και ψυχοκοινωνική έρευνα και παρέμβαση σε ομάδες και οργανισμούς, καθώς και στη λήψη αποφάσεων και την επίλυση συγκρούσεων. Είναι συγγραφέας του βιβλίου «Η Ανάγκη του Ανήκειν, Ομαδικότητα και Συγκρούσεις στις Ομάδες» (Εκδ. Παπαζήση, 2014), καθώς και πολλών επιστημονικών άρθρων και κεφαλαίων σε βιβλία.

Μπέρκ Αριστέα

Η Αριστέα Μπερκ. από το 1992 εργάζεται στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο, αρχικά για ένα έτος στη Νευρολογική Κλινική και μετά σε ενδονοσοκομειακά τμήματα κλειστής νοσηλείας, ως ειδικευμένη μεταπτυχιακή νοσηλεύτρια ψυχικής υγείας, από το 1999 σε ομάδες υποστήριξης γονέων, ασθενών ψυχωσικών και οριακών και από το 2006 ως ψυχαναλυτική θεραπεύτρια ομάδας, μέλος του τμήματος Ομαδικής Αναλυτικής Ψυχοθεραπείας. Από το 2000 έως και το 2008 παρακολούθησε εκπαίδευση, θεραπεία και εποπτεία στην ομαδική αναλυτική ψυχοθεραπεία και στη θεραπεία οικογέ-

νειας και ζεύγους στην Ελληνική Εταιρία Ομαδικής Αναλυτικής Θεραπείας και θεραπείας οικογένειας και ζεύγους. Το 2008 παρακολούθησε ετήσιο πρόγραμμα εξειδίκευσης στην παθολογία και θεραπεία των ασθενών με οριακή διαταραχή προσωπικότητας στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο από το τμήμα Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας. Από το 2009 εργάζεται ως προϊσταμένη της κοινοτικής δομής ψυχικής υγείας, της Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Ημέρας και συνεχίζει ως ψυχαναλυτική θεραπεύτρια ομάδας στο Ειδικό Θεραπευτικό Πρόγραμμα και σε εξωτερικές ομάδες ανοιχτού τέλους για οριακούς ασθενείς Έχει συμμετάσχει σε ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις για θέματα προαγωγής και αγωγής υγείας, ψυχικής υγείας, νοσηλευτικής και ομαδικής αναλυτικής Ψυχοθεραπείας και έχει συγγράψει κεφάλαια σε επιστημονικά βιβλία. Έχει παρακολουθήσει και οργανώσει Σεμινάρια και διημερίδες και συμμετάσχει σε Διεθνή και Εθνικά Συνέδρια με εισηγήσεις και εποπτείες. Έχει Βραβευτεί δύο φορές σε Συνέδρια για πρωτότυπη εργασία. Είναι μέλος από το 2003 του Ινστιτούτου για τη θεραπεία, την έρευνα και την εκπαίδευση για τις οριακές διαταραχές προσωπικότητας.

Νικολαΐδου Όλγα

Η Όλγα Νικολαΐδου γεννήθηκε στην Αθήνα. Οι σπουδές της ήταν στη Νομική Σχολή Αθηνών (νομικό τμήμα). Το 2008 αποφοίτησε από την Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης «Δήλος», της Δήμητρας Χατούπη, λαμβάνοντας το αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας δίπλωμα ηθοποιού. Το 2023 ολοκλήρωσε τον κύκλο σπουδών στην ΕΕΟΑ&ΟΨ (Ελληνική Εταιρεία Ομαδικής Ανάλυσης και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας). Μέσω της ΕΕΟΑ&ΟΨ, είχε την πολύτιμη ευκαιρία στο πλαίσιο του προγράμματος «Μαθήματα Ζωής», να δουλέψει με ομάδες εκπαιδευτικών και γονέων. Δίδαξε 2 χρόνια στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο τρίτης ηλικίας (People Behind) το μάθημα «Ψυχική ενδυνάμωση με όχημα τον Όμηρο». Από αυτό το «μάθημα» προέκυψε μία ψυχοθεραπευτική ομάδα η οποία συνεχίζει τις συνεδρίες στον χώρο του Γραφείου πλέον. Εκτός από τα περιστατικά του Γραφείου, αυτή την περίοδο εργάζεται με ομάδα καρκινοπαθών στο ΚΗΨΥΑΚ (Κέντρο Ημέρας Ψυχολογικής Ασθενών με Καρκίνο). Έχει εργασιακή εμπειρία 30 ετών ως δημοσιογράφος, στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο σε σάιτ και σε εφημερίδα, ενώ εργάστηκε για 11 χρόνια ως Υπεύθυνη Τύπου της ΠΑΕ Ολυμπιακός. Ως ηθοποιός έχει κάνει πολλές παραστάσεις στο θέατρο. (Τελευταίες Παραστάσεις: «Τρωάδες» του Ζ.Π. Σαρτ, ομάδα ΘΕΑΜΑ-Συμπεριληπτικό Θέατρο, μτφ Ε.Δαρακλίτσα, σκην: Σ.Σταυρακάκη-Β.Οικονόμου και «Φαλακρή τραγουδίστρια» του Ευγ.

Ιονέσκο σε μτφ-σκηνοθεσία της Σοφίας Σταυρακάκη) Έχει εμπειρία διεθνών σεμιναρίων, τόσο στο χώρο του ποδοσφαίρου (UEFA), όσο και στον χώρο της ψυχανάλυσης (Gasi), στα οποία συμμετείχε ως εισηγήτρια. Έχει επίσης εμπειρία βιβλιοπαρουσιάσεων και θεματικών ενοτήτων είτε ως εισηγήτρια, είτε ως ηθοποιός όπου διάβασε σχετικά αποσπάσματα. Έχει παρακολουθήσει πολλά σεμινάρια συγγραφής και προγράμματα Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης στο Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ (Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης) στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Συμβουλευτική και Θεραπεία Ζεύγους και Οικογένειας, Κοινωνικός Αποκλεισμός: Μοντέλα-Πρακτικές-Θεσμικές Λύσεις, Δημιουργική Γραφή: Ολοκλήρωση Δημιουργικού Έργου) και στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο (Εκπαιδευτική Επάρκεια Εκπαιδευτών Ενηλίκων για τις εξετάσεις του ΕΟΠΠΕΠ), ενώ με κείμενά της έχει συμμετάσχει σε συλλογικά έργα («Ποδόσφαιρο και Πολιτισμός» - εκδόσεις ΓΚΟΒΟΣΤΗ με την συγγραφή του κεφαλαίου Θέατρο και Ποδόσφαιρο, «Διακριτικές ματιές στη λογοτεχνική έκφραση» με την συγγραφή του κεφαλαίου «Αισχύλος- Ορέστεια»). Έχει επίσης γράψει λιμπρέτα για τις όπερες «Οιδιπόδειο Σέλας- Μουσικό θέατρο» του Γ.Παπουτσή και «Ιωάννης Καποδίστριας : Η δολοφονία ενός ανεκπλήρωτου έρωτα» του Zorzes Katris. Τον Μάιο του 2018 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις ΑΡΜΟΣ το πρώτο της μυθιστόρημα με τίτλο «Άνεμος Ωραίος». Έχει διδάξει για πολλά χρόνια, σε Σχολές Δημοσιογραφίας Είχε την τιμή και την χαρά να διδάξει ελληνικά στο Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών για τρία χρόνια.

Πανταζόγλου Χάρης

Κλινικός Ψυχολόγος, Αναλυτής Ομάδας, Επόπτης Αναλυτής ΕΕΑΟκΟΨ, Πρόεδρος Εκπαιδευτικής Επιτροπής ΕΕΑΟ&ΟΨ.

Τσαμπαρλή Αναστασία

Η Τσαμπαρλή Αναστασία είναι Ομότιμη Καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Είναι Δρ. Κλινικής ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Grenoble II. Ειδικεύθηκε στην Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεία Οικογένειας στο ίδιο Πανεπιστήμιο υπό την εποπτεία του Andre Ruffiot και κατόπιν ειδικεύθηκε στη θεραπεία Ομάδας και Οικογένειας στην Ελληνική Εταιρεία Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής ψυχοθεραπείας. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής ψυχοθεραπείας, μέλος της επιστημονικής επιτροπής της International

Psychoanalytic Association of Couple and Family Therapy (AIPCF)και της Société Française de Thérapie Familiale Psychanalytique (SFTFP). Επίσης είναι μέλος του εξωτερικού διδακτικού προσωπικού του IPI (International Psychotherapy Institute όπου διδάσκει στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ψυχαναλυτικής θεραπείας ζεύγους. Η κ Τσαμπαρλή έχει ασχοληθεί ερευνητικά με το ζευγάρι και την οικογένεια και είναι συγγραφέας βιβλίων και άρθρων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Σαπουντζής Ίωνας

Ο Ίωνας Σαπουντζής είναι αναπληρωτής καθηγητής της σχολής Derner του Πανεπιστημίου Adelphi στην Νέας Υόρκης και ο διευθυντής του μεταπτυχιακού και του διδακτορικού προγράμματος της σχολής. Είναι καθηγητής και επόπτης του Προγράμματος Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας καθώς επίσης και καθηγητής και επόπτης του Προγράμματος Ψυχοδυναμικής Ψυχοθεραπείας της σχολής Derner για Παιδιά, Έφηβους και Οικογένειες. Τα άρθρα του έχουν δημοσιευθεί στα περιοδικά Psychoanalytic Psychology, Psychoanalytic Review, Psychoanalytic Perspectives, Psychoanalysis Culture and Society, και Journal of Infant, Child and Adolescent Psychotherapy (JICAP). Εργάζεται με παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες καθώς επίσης με παιδιά και εφήβους με διάσπαση προσοχής και αυτισμό. Το ιδιωτικό του γραφείο είναι στο Garden City, στην πολιτεία της Νέας Υόρκης.

Σιώζιου Μαρία

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Μακεδονία. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα από το 1988. Σπούδασε Μαθηματικά BSc., Πληροφορική MSc., Ψυχολογία BA, και Ειδική Αγωγή MSc., στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Την τελευταία 10ετία έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην Κλινική Ψυχολογία, Πανεπιστήμιο Εδιμβούργου, Μ. Βρετανία και εκπαιδεύτηκε στις Ομάδες Φροντίδας, μια παρέμβαση που εφαρμόζεται στη Μ. Βρετανία σε δημόσια τυπικά και ειδικά σχολεία, οι οποίες έχουν θεωρητικό υπόβαθρο τη θεωρία του δεσμού, την ψυχοδυναμική θεωρία και τις νευροεπιστήμες. Έχει εργαστεί σε Ιδιωτικά Σχολεία, Κέντρα Ημέρας Εφήβων και σε Ξενώνα Φροντίδας Εφήβων (την τελευταία τετραετία), πάντα στον τομέα ψυχοκοινωνικής παρέμβασης. Τα τελευταία χρόνια ασχολείται με ψυχοεκπαιδευτικές και ψυχοδυναμικές ομάδες εκπαιδευτικών και ομάδες εφήβων σε Δημόσια Εσπερινά Σχολεία. Τα επαγγελματικά και τα ερευνητικά της ενδι-

αφέροντα τοποθετούνται στην εφαρμογή της ψυχαναλυτικής θεωρίας και της θεωρίας του δεσμού στην εκπαίδευση, τόσο στην ανάπτυξη της αναστοχαστικής λειτουργίας των εκπαιδευτικών και την ψυχοκοινωνική προσαρμογή των μαθητών στο σχολείο, όσο στις σχέσεις εκπαιδευτικών-μαθητών. Είναι Πρόεδρος μέλος της ΕΕΑΟ & ΟΨ.

Σταυριανού-Χαλίδα Ξανθή

MSC Κλινικής Ψυχολογίας - Γενετικής Ψυχολογίας D.E.A. Γενετικής Ψυχολογίας.

Από τα ιδρυτικά μέλη της Ελληνικής Εταιρείας Αναλυτικής Ομαδικής και Οικογενειακής Ψυχοθεραπείας (Ε.Ε.Α.Ο.&Ο.Ψ.) (Hellenic Society for Group Analysis and Family Therapy). Τακτικό Μέλος-Διδάσκουσα στην (Ε.Ε.Α.Ο.&Ο.Ψ.) Πρόεδρος Μέλος του Ινστιτούτου Κλασικής Ψυχανάλυσης Διδάσκουσα στο Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης Ι.Κ.Ψ Δίπλωμα «Βασικών Αρχών Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας - Ψυχαναλυτικό Πρίσμα και Δημόσια Περίθαλψη» (Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Ενηλίκων) Δίπλωμα, Ομαδικής Ανάλυσης και Θεραπείας Οικογένειας-Ζεύγους υπό την εποπτεία του κ. Μ. Γιωσαφάτ. Εκπαίδευση στην Κλασική Ψυχανάλυση (Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης Ι.Κ.Ψ). Έχει κάνει Μαθήματα Κοινωνικής Ψυχολογίας, στο Πανεπιστήμιον της CAEN – Γαλλίας. Έχει παρακολουθήσει Ψυχολογικές Εξετάσεις και Επεξεργασία του Ψυχολογικού Υλικού στην Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία του Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής στην Αθήνα. Έχει παρακολουθήσει Θεωρητικά Σεμινάρια και Εποπτείες Ψυχοθεραπείας, στην «Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής και Ψυχικής Υγείας. Επίσης έχει παρακολουθήσει Σεμινάρια που οργανώθηκαν και παρουσιάστηκαν από την Παιδοψυχιατρική Εταιρεία Ελλάδος, καθώς και Σεμινάρια του Mr. Andre RENAUD με θέμα: «Η θεραπεία των Μεθοριακών Ασθενών, με τη μέθοδο του OTTO KERNBERG» από την «Ελληνική Εταιρεία Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας».

Έχει κάνει εκπαίδευση στην Κλασική Ψυχανάλυση (Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης Ι.Κ.Ψ).

Έχει υπηρετήσει στον χώρο της Ψυχικής Υγείας: στο εργαστήριο της Ψυχο-Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου της CAEN, υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Mr. G. Mialaret, ως ερευνήτρια.

Έχει εργασθεί σε νηπιαγωγεία με φυσιολογικά παιδιά προσχολικής ηλικίας ως Ψυχολόγος καθώς και έχει δώσει διαλέξεις στα πλαίσια του Συμβου-

λευτικού Προγράμματος Γονέων και Κηδεμόνων, του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Επίσης, έχει εργασθεί στην Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής & Ψυχικής Υγείας, στην αντιμετώπιση οξείας φάσης Ψυχωσικών Ασθενών, στο Πολυδύναμο Κέντρο Ψυχικής Υγείας Καλλιθέας, και σε κλινικές δομές για την αποασυλοποίηση.

Έχει κάνει ομάδες για άτομα τρίτης ηλικίας, και χει εργασθεί με καρκινοπαθείς ασθενείς, στην Μονάδα Πόνου του Αρεταίειου Νοσοκομείου.

Έχει μιλήσει σε ραδιοφωνικές εκπομπές για την σχέση παιδιού και οικογένειας.

Έχει διαρκή συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια από το 1991 έως και σήμερα.

Εργάζεται ως ψυχαναλύτρια-ψυχοθεραπεύτρια σε ατομικές ψυχοθεραπείες ενηλίκων και παιδιών, ψυχοθεραπεία ομάδος, οικογένειας και ζεύγους.

Χαριτάκη Αιμιλία

Ψυχιατρική εργοθεραπεύτρια, ομαδική αναλύτρια, θεραπεύτρια ζεύγους και οικογένειας Μονάδα Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας και Ειδικός Τομέας Διαταραχών Προσωπικότητας, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Αιγινήτειο Νοσοκομείο.

WWW.GROUPANALYSIS.GR

Τα Σεμινάρια απευθύνονται σε όλους τους επαγγελματίες και σπουδαστές Ψυχικής Υγείας.

Αιτήσεις ενδιαφέροντος στη διεύθυνση:

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ:

<https://forms.gle/Sjdm6BJqeAtNDWS6>

Ο σύνδεσμος θα σας αποσταλεί μία μέρα πριν την έναρξη του σεμιναρίου.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ
ΟΜΑΔΙΚΗΣ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ
ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**